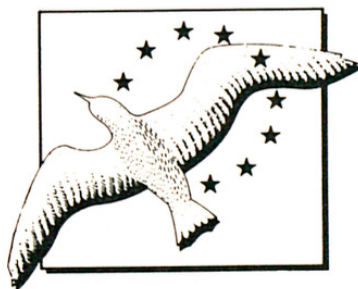

Actuacions d'intervenció integral per a la millora, adequació i modernització de les infraestructures bàsiques i de l'espai públic en els nuclis urbans antics dels municipis del Pallars Sobirà en el marc dels programes de desenvolupament regional

Programa d'urbanització i renovació de
serveis municipals cofinançat pel FEDER
(1994-1999)

Programa d'execució d'obres d'urbanització, rehabilitació funcional i renovació de serveis municipals cofinançat pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) corresponent al període de programació 1994-1999

El present projecte s'emmarca en les polítiques de desenvolupament regional impulsades per la Comunitat Europea durant el període de programació 1994-1999 i té com a finalitat la millora de les condicions urbanes i de les infraestructures bàsiques dels nuclis antics de diversos municipis del Pallars Sobirà, territoris caracteritzats per la seva condició de zones de muntanya i per l'existència de determinades mancances estructurals derivades de la manca històrica d'inversions en matèria d'urbanització i serveis municipals.

En aquest context, les actuacions desenvolupades durant l'exercici 1997 han consistit principalment en la renovació de paviments en carrers i places del barri vell, la substitució i millora de trams deteriorats de les xarxes de sanejament i d'abastament d'aigua potable, així com la instal·lació de noves canalitzacions soterrades i punts d'enllumenat públic, amb l'objectiu de millorar les condicions d'accessibilitat, seguretat i funcionalitat dels espais urbans existents.

El projecte ha estat cofinançat pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), amb aportacions complementàries de la Generalitat de Catalunya i dels ajuntaments participants, configurant-se com una actuació de caràcter interadministratiu basada en la cooperació institucional i en l'aplicació dels procediments establerts per a la gestió de fons estructurals.

Així mateix, les intervencions s'han concebut tenint en compte la necessitat de preservar la configuració històrica i el valor patrimonial dels nuclis antics, mitjançant la utilització de materials i solucions constructives compatibles amb l'entorn, tot garantint al mateix temps la modernització dels serveis urbans.

En conjunt, el projecte contribueix a millorar la qualitat de vida de la població resident, reforçar la funcionalitat i l'atractiu dels espais públics i afavorir el desenvolupament socioeconòmic de la comarca, especialment en relació amb el potencial turístic i la dinamització dels nuclis històrics.

MARC NORMATIU GENERAL DE REFERÈNCIA

El desenvolupament del projecte d'urbanització i adequació d'infraestructures al barri vell dels municipis participants del Pallars Sobirà s'ha dut a terme d'acord amb el conjunt de disposicions normatives vigents en matèria d'urbanisme, contractació pública, règim local i gestió de fons estructurals comunitaris aplicables durant el període d'execució corresponent a l'exercici 1997.

En l'àmbit comunitari, el projecte s'inscriu en el marc regulador dels Fons Estructurals de la Comunitat Europea corresponents al període de programació 1994-1999, i en particular en les disposicions relatives al Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), que estableixen els criteris de selecció, finançament, gestió, control i justificació de les actuacions cofinançades, així com les obligacions de seguiment i avaluació per part de les administracions beneficiàries.

Pel que fa a l'àmbit estatal, han estat d'aplicació les disposicions vigents en matèria de contractació administrativa, especialment les relatives als procediments d'adjudicació d'obres públiques, així com la normativa reguladora del règim local, que estableix les competències dels ajuntaments en matèria d'urbanisme, gestió d'infraestructures i execució d'obres municipals.

En l'àmbit autonòmic, les actuacions s'han desenvolupat de conformitat amb la legislació urbanística de Catalunya vigent en el moment de l'execució del projecte, així com amb les disposicions específiques relatives a la planificació territorial, la protecció del patrimoni arquitectònic i la regulació de les infraestructures urbanes, d'acord amb els instruments de planejament municipal aprovats en cada cas.

Igualment, s'han tingut en compte les normes tècniques i reglamentàries aplicables als diferents àmbits d'actuació, incloent-hi les relatives a les xarxes de sanejament, abastament d'aigua, enllumenat públic i pavimentació urbana, així com les disposicions en matèria de seguretat i salut en l'execució d'obres.

Finalment, cal assenyalar que la gestió administrativa i econòmica del projecte s'ha ajustat als procediments establerts per les administracions competents en relació amb la justificació de despeses i el control financer de les actuacions cofinançades, garantint en tot moment el compliment dels principis de legalitat, transparència i correcta utilització dels recursos públics.

COMITÈ REDACTOR I EQUIP TÈCNIC DE TREBALL

Per a l'elaboració, seguiment i justificació del present informe així com per al correcte desenvolupament de les actuacions incloses en el projecte, s'ha procedit a la constitució d'un comitè redactor i d'un equip tècnic de treball integrats per personal qualificat de les diferents administracions implicades i, si escau, per professionals externs amb experiència en l'àmbit de l'urbanisme i l'enginyeria civil.

El comitè redactor ha estat format per tècnics dels serveis municipals, representants dels òrgans competents de la Generalitat de Catalunya i personal vinculat a la gestió dels programes europeus, assumint les funcions de recopilació, anàlisi i sistematització de la informació relativa a l'execució del projecte, així com la redacció, revisió i validació dels documents tècnics i administratius necessaris per a la seva correcta tramitació i justificació davant els organismes finançadors.

Entre les seves funcions principals cal destacar la supervisió dels informes de seguiment, la verificació de les dades econòmiques i pressupostàries, la revisió de la documentació justificativa i l'elaboració del present informe anual, vetllant en tot moment per l'adequació dels continguts als requisits establerts en la normativa aplicable.

Pel que fa a l'equip tècnic de treball, aquest ha estat constituït per arquitectes, enginyers i altres professionals especialitzats, encarregats de la redacció dels projectes tècnics, la definició de les solucions constructives, la direcció facultativa de les obres i el control de la seva execució, així com de l'emissió de les corresponents certificacions i informes tècnics.

Amb la finalitat de garantir la coherència entre els aspectes tècnics, econòmics i administratius del projecte, s'han establert mecanismes de coordinació periòdica entre ambdós òrgans, mitjançant reunions de seguiment i intercanvi d'informació, que han permès assegurar el correcte desenvolupament de les actuacions i la resolució de les incidències detectades.

En conjunt, la participació coordinada del comitè redactor i de l'equip tècnic de treball ha contribuït a garantir tant la qualitat tècnica de les actuacions executades com el compliment dels procediments administratius i dels requisits associats al finançament comunitari.

Elisabet Romani

Tècnica de desenvolupament territorial

Lola Fontcuberta

Tècnica de coordinació institucional

Rosa Vallbona Sirac

Agent territorial responsable del projecte

- 1. Antecedents i marc general d'actuació**
 - 1.1 Context territorial i institucional**
 - 1.2 Marc dels programes europeus de desenvolupament regional**
- 2. Objectius del projecte**
 - 2.1 Objectius generals**
 - 2.2 Objectius específics de la intervenció**
- 3. Descripció de les actuacions executades**
 - 3.1 Pavimentació i millora dels carrers**
 - 3.2 Renovació de serveis urbans**
- 4. Pressupost i finançament**
 - 4.1 Pressupost global**
 - 4.2 Distribució del finançament institucional**
- 5. Desenvolupament administratiu i procedimental de les actuacions**
 - 5.1 Redacció i aprovació dels projectes tècnics**
 - 5.2 Procediments de contractació**
- 6. Coordinació institucional i relacions interadministratives**
- 7. Seguiment tècnic i control de l'execució de les obres**
- 8. Incidències detectades durant l'execució de les actuacions**
- 9. Impacte territorial i repercussió socioeconòmica preliminar**
- 10. Procediments de justificació econòmica davant els organismes finançadors**
- 11. Sistema d'arxiu, registre i custòdia de la documentació**
- 12. Valoració preliminar del funcionament dels mecanismes de gestió del projecte**
- 13. Previsions relatives a la continuïtat de les actuacions**
- 14. Consideracions relatives a la compatibilitat urbanística de les actuacions**
- 15. Relació amb altres programes públics de desenvolupament territorial**
- 16. Seguiment estadístic i indicadors d'execució**
- 17. Observacions de caràcter tècnic complementari**
- 18. Conclusions generals**
- 19. Impacte territorial preliminar**
- 20. Consideracions sobre la sostenibilitat del projecte**

1. Antecedents i marc general d'actuació

En el marc de les línies d'actuació establertes per la Comunitat Europea en relació amb la promoció del desenvolupament regional equilibrat i la millora de les infraestructures bàsiques en zones de caràcter rural o de muntanya amb especial incidència en aquells territoris amb problemàtiques estructurals derivades del despoblament progressiu i de la manca històrica d'inversions en matèria d'urbanització i serveis municipals, l'any 1997 es va iniciar la implementació d'un projecte d'actuació integral al barri vell de diversos nuclis del Pallars Sobirà amb la finalitat de procedir a l'adequació de carrers, places i espais de circulació així com a la renovació parcial de determinades infraestructures bàsiques de serveis urbans que presentaven un estat de conservació deficient derivat tant del pas del temps com de les limitacions pressupostàries que tradicionalment han afectat els municipis de la comarca.

Aquest projecte s'inscriu dins les iniciatives promogudes en el marc dels programes estructurals europeus corresponents al període 1994-1999 i ha comptat amb el suport financer del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), així com amb aportacions complementàries de les administracions públiques competents en matèria de planificació territorial i desenvolupament local, concretament la Generalitat de Catalunya i els ens locals implicats, configurant-se així un esquema de finançament mixt destinat a garantir la viabilitat de les actuacions previstes i la seva correcta execució dins dels terminis establerts en la programació inicial del projecte.

En aquest sentit cal assenyalar que el projecte d'obres i urbanització del barri vell s'ha concebut com una intervenció global de caràcter progressiu destinada a millorar les condicions d'accessibilitat, seguretat i funcionalitat dels espais urbans existents sense alterar de manera significativa la configuració històrica dels nuclis antics, atesa la voluntat expressada pels municipis participants de preservar el valor patrimonial i arquitectònic dels seus conjunts urbans tradicionals, els quals constitueixen un element essencial de la identitat territorial del Pallars Sobirà i al mateix temps un recurs potencial per al desenvolupament turístic i econòmic de la comarca.

Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà
1997

2. Objectius del projecte

Els objectius generals del projecte han estat definits en termes amplis atenent a les necessitats detectades durant les fases prèvies d'anàlisi i diagnosi tècnica realitzades pels serveis d'urbanisme i planificació territorial de l'administració competent, essent aquests principalment la millora de les infraestructures bàsiques existents, la recuperació i adequació de l'espai públic del nucli antic, la substitució o reparació de trams deteriorats de la xarxa de sanejament i distribució d'aigua, la millora de les condicions de circulació per a vianants i vehicles en carrers estrets o irregulars així com la implementació de determinades actuacions puntuals orientades a reforçar la imatge urbana dels municipis mitjançant pavimentacions noves, renovació de voreres, instal·lació d'elements de mobiliari urbà i adequació de petites places o espais de trobada comunitària.

En relació amb aquests objectius cal indicar que la intervenció s'ha plantejat tenint en compte la necessitat de compatibilitzar la modernització de determinats serveis urbans amb el manteniment de les característiques morfològiques pròpies dels carrers del nucli antic, motiu pel qual els projectes tècnics han incorporat criteris d'integració paisatgística i utilització de materials tradicionals en aquelles zones on es considerava convenient preservar l'aspecte històric dels espais urbans afectats per les obres.

Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà
1997

3. Descripció de les actuacions executades

Durant l'exercici 1997 s'han dut a terme diferents actuacions d'obra pública en diversos carrers i espais del barri vell consistents principalment en la renovació del paviment existent, la reposició parcial de trams de la xarxa de clavegueram, la millora de la xarxa d'abastament d'aigua potable i la instal·lació de noves conduccions soterrades destinades a serveis bàsics com l'enllumenat públic i altres infraestructures municipals, actuacions que en molts casos han requerit la realització de treballs previs d'excavació i moviment de terres així com la posterior reposició de les superfícies afectades.

Entre les actuacions més rellevants executades durant aquesta fase del projecte cal destacar la pavimentació integral de diversos carrers del nucli antic amb llambordes de pedra natural amb una superfície aproximada de 3.450 metres quadrats així com la substitució d'uns 620 metres lineals de conduccions de sanejament que es trobaven en un estat de conservació deficient i que provocaven problemes puntuals de filtracions i acumulació d'aigües residuals en determinats punts del barri vell.

Així mateix s'ha procedit a la col·locació de noves canalitzacions soterrades per a l'enllumenat públic en una longitud aproximada de 540 metres lineals així com a la instal·lació de 27 nous punts de llum amb fanals de disseny adaptat a l'entorn històric dels carrers afectats amb l'objectiu de millorar tant les condicions de seguretat nocturna com la qualitat ambiental dels espais urbans objecte d'actuació.

4. Pressupost i finançament

El pressupost total assignat al conjunt d'actuacions desenvolupades durant l'any 1997 en el marc d'aquest projecte ha estat de 142.750.000 pessetes distribuïdes entre diferents conceptes corresponents a treballs d'urbanització, adquisició de materials, contractació d'empreses constructores, redacció de projectes tècnics i tasques de direcció d'obra i supervisió administrativa.

Pel que fa a l'estructura de finançament del projecte cal indicar que el 45% de l'import total

ha estat cofinançat a través del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) mentre que el 35% ha estat aportat per la Generalitat de Catalunya mitjançant els programes de suport a la millora d'infraestructures municipals i el 20% restant ha estat assumit pels ajuntaments participants en el projecte mitjançant recursos propis o aportacions provinents d'altres línies de suport institucional.

5.Desenvolupament administratiu i procedimental de les actuacions

En relació amb el desenvolupament administratiu del projecte d'urbanització i adequació d'infraestructures al barri vell dels municipis participants del Pallars Sobirà cal indicar que, d'acord amb els procediments establerts per la normativa vigent en matèria de contractació pública i execució d'obres municipals, la tramitació dels expedients corresponents s'ha dut a terme mitjançant els mecanismes habituals de gestió administrativa aplicables en aquest tipus d'actuacions cofinançades amb fons estructurals de la Comunitat Europea.

En aquest sentit es va procedir inicialment a la redacció dels projectes tècnics corresponents per part dels serveis tècnics municipals amb el suport puntual de professionals externs especialitzats en matèria d'urbanisme i enginyeria civil, els quals van elaborar la documentació tècnica necessària per tal de definir amb el grau de detall requerit les diferents actuacions previstes, incloent-hi memòries descriptives, plànols d'execució, pressupostos detallats, plecs de condicions tècniques i administratives així com els corresponents calendaris d'execució previstos per a cada fase del projecte.

Un cop completada la redacció dels projectes tècnics es va procedir a la seva aprovació inicial per part dels òrgans municipals competents així com a la posterior exposició pública dels expedients durant el termini reglamentari corresponent, període durant el qual no es van registrar al·legacions de caràcter substancial que requerissin la modificació dels plantejaments tècnics inicials, motiu pel qual es va procedir a la seva aprovació definitiva i a l'inici de la fase de contractació de les obres.

Pel que fa al procés d'adjudicació dels treballs es van seguir els procediments establerts en la legislació vigent mitjançant la convocatòria dels corresponents concursos públics als quals es van presentar diverses empreses constructores amb experiència prèvia en

actuacions similars en entorns urbans de característiques comparables, procedint-se finalment a l'adjudicació de les obres a aquelles empreses que, d'acord amb els informes tècnics elaborats pels serveis municipals i pels òrgans de supervisió corresponents, reunien les millors condicions tant des del punt de vista econòmic com des del punt de vista tècnic.

Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà
1997

6. Coordinació institucional i relacions interadministratives

Tenint en compte el caràcter cofinançat del projecte i la participació de diverses administracions públiques en el seu desenvolupament, s'ha considerat necessari establir un sistema de coordinació institucional destinat a garantir el correcte seguiment de les actuacions i l'adequada justificació de les despeses realitzades en el marc del programa de finançament europeu.

En aquest sentit s'han mantingut diverses reunions de coordinació entre representants dels ajuntaments implicats, tècnics de la Generalitat de Catalunya responsables dels programes de desenvolupament territorial i representants dels organismes encarregats de la gestió dels fons estructurals europeus, reunions en les quals s'han analitzat tant els aspectes tècnics de l'execució de les obres com els procediments administratius necessaris per garantir el compliment dels requisits establerts en les normatives comunitàries relatives a la gestió i control dels projectes cofinançats.

Aquestes reunions han permès també establir mecanismes de comunicació regular entre les diferents administracions participants amb l'objectiu de facilitar l'intercanvi d'informació relativa a l'estat d'execució de les actuacions així com la resolució de determinades incidències administratives o tècniques que han pogut sorgir durant el desenvolupament de les obres.

7. Seguiment tècnic i control de l'execució de les obres

Pel que fa al seguiment tècnic de les obres executades durant l'any 1997 cal indicar que s'han establert diversos mecanismes de supervisió destinats a garantir que els treballs realitzats s'ajustessin en tot moment als projectes tècnics aprovats i a les especificacions contingudes en els corresponents plecs de condicions.

En aquest sentit els tècnics municipals responsables de la direcció d'obra han realitzat visites periòdiques a les zones afectades per les actuacions amb l'objectiu de verificar l'estat d'avançament dels treballs, comprovar la correcta execució dels diferents elements constructius i garantir que els materials utilitzats complissin amb les característiques

tècniques establertes en la documentació del projecte.

De la mateixa manera s'han elaborat diversos informes de seguiment en els quals es recullen les principals incidències detectades durant el desenvolupament de les obres així com les mesures adoptades per tal de corregir aquelles situacions que requerien una intervenció tècnica específica, informes que han estat incorporats als expedients administratius corresponents com a part de la documentació justificativa del projecte.

Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà
1997

8. Incidències detectades durant l'execució de les actuacions

Durant el desenvolupament dels treballs d'urbanització s'han detectat algunes incidències de caràcter tècnic derivades principalment de la complexitat pròpia de les intervencions en entorns urbans antics caracteritzats per la presència d'infraestructures preexistents de diversa antiguitat i per la manca en alguns casos de documentació tècnica precisa relativa a la configuració exacta de determinades xarxes subterrànies.

En aquest context s'ha considerat necessari introduir petites modificacions puntuals en alguns trams de les actuacions previstes amb l'objectiu d'adaptar els treballs a les condicions reals del terreny i evitar possibles interferències amb instal·lacions existents com ara conduccions antigues d'aigua o canalitzacions de serveis que no figuraven en els plànols originals.

Aquestes modificacions han estat degudament justificades mitjançant els corresponents informes tècnics i aprovades pels òrgans administratius competents sense que en cap cas hagin suposat alteracions significatives dels objectius generals del projecte ni increments substancials del pressupost inicialment previst.

Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà
1997

9. Impacte territorial i repercussió socioeconòmica preliminar

Tot i que l'avaluació completa de l'impacte socioeconòmic de les actuacions requerirà un període d'observació més ampli, les primeres valoracions realitzades pels ajuntaments implicats indiquen que les obres executades han generat una percepció positiva entre els residents dels nuclis antics afectats així com entre els visitants que accedeixen a aquests espais urbans.

La millora de les condicions d'accessibilitat, la renovació dels paviments i la instal·lació de nous elements d'enllumenat públic han contribuït a incrementar la qualitat ambiental dels carrers i places objecte d'actuació, fet que es considera especialment rellevant en el context de les estratègies locals orientades a reforçar l'atractiu dels nuclis històrics com a espais d'interès patrimonial i turístic.

A més cal assenyalar que durant el període d'execució de les obres s'ha produït també un impacte positiu en termes d'activitat econòmica local atès que una part dels treballs han estat realitzats per empreses de l'àmbit territorial proper, la qual cosa ha contribuït a generar ocupació temporal i a dinamitzar determinats sectors vinculats a la construcció i al subministrament de materials.

10. Procediments de justificació econòmica davant els organismes finançadors

D'acord amb els requisits establerts en la normativa reguladora dels programes de finançament procedents dels Fons Estructurals de la Comunitat Europea, s'ha procedit a la implementació dels corresponents mecanismes administratius destinats a garantir la correcta justificació de les despeses realitzades en el marc del projecte d'urbanització i adequació d'infraestructures del barri vell dels municipis participants del Pallars Sobirà.

En aquest sentit s'han elaborat els expedients administratius corresponents a cadascuna de les actuacions executades durant l'exercici 1997, expedients que inclouen tota la documentació justificativa relativa tant als processos de contractació com a l'execució material de les obres i a les despeses associades als diferents conceptes pressupostaris

previstos en el projecte inicial.

Entre la documentació incorporada als esmentats expedients cal destacar, entre d'altres, les certificacions d'obra emeses per la direcció facultativa, les factures corresponents als treballs executats per les empreses adjudicatàries, els informes de supervisió tècnica elaborats pels serveis municipals competents, així com les resolucions administratives relatives a l'aprovació de les diferents fases del projecte.

Aquesta documentació ha estat ordenada i sistematitzada amb la finalitat de facilitar tant la seva consulta interna per part dels serveis administratius municipals com la seva eventual revisió per part dels organismes de control i auditoria vinculats a la gestió dels programes europeus de desenvolupament regional.

11. Sistema d'arxiu, registre i custòdia de la documentació

Amb l'objectiu de garantir la correcta conservació de la documentació generada durant el desenvolupament del projecte, s'ha procedit a l'establiment d'un sistema específic d'arxiu i registre dels expedients administratius relacionats amb les actuacions d'urbanització executades durant l'any 1997.

Aquest sistema d'arxiu s'ha estructurat mitjançant la classificació dels documents en diferents sèries administratives corresponents a les diverses fases del projecte, incloent-hi la documentació tècnica inicial, els expedients de contractació, els informes de seguiment de les obres, les certificacions econòmiques i la documentació relativa a la justificació davant els organismes finançadors.

Els expedients així constituïts han estat dipositats als arxius municipals corresponents sota la supervisió dels serveis administratius responsables de la gestió documental amb la finalitat de garantir la seva correcta conservació i disponibilitat futura en cas que sigui necessari procedir a la seva revisió o consulta per part dels organismes competents.

En aquest sentit s'ha tingut especialment en compte la necessitat de conservar tota la documentació relacionada amb el projecte durant el període mínim establert en les disposicions reguladores dels programes de finançament europeu, atès que aquesta

documentació pot ser requerida en el marc de procediments de verificació o auditoria posterior.

Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà
1997

12. Valoració preliminar del funcionament dels mecanismes de gestió del projecte

A partir de l'experiència acumulada durant el desenvolupament de les actuacions corresponents a l'exercici 1997 es pot constatar que els mecanismes de gestió administrativa implementats per a la coordinació i execució del projecte han funcionat de manera generalment satisfactòria, tot i que cal assenyalar que la complexitat pròpia dels projectes cofinançats amb fons europeus comporta sovint un volum considerable de tràmits administratius i procediments de control que requereixen una dedicació significativa per part dels serveis municipals implicats.

En aquest sentit s'ha constatat que la necessitat de complir amb els requisits establerts en les normatives comunitàries relatives a la gestió dels fons estructurals ha comportat l'elaboració d'un nombre considerable de documents administratius així com la realització de diverses gestions de caràcter tècnic i econòmic destinades a garantir la correcta justificació de les actuacions executades.

Malgrat aquesta càrrega administrativa addicional es considera que el sistema de gestió adoptat ha permès assegurar en tot moment la transparència en l'ús dels recursos públics així com el compliment dels procediments establerts per les administracions competents en matèria de control i supervisió de projectes finançats amb recursos comunitaris.

13. Previsions relatives a la continuïtat de les actuacions

Atès que el projecte d'urbanització del barri vell del Pallars Sobirà ha estat concebut com una intervenció de caràcter progressiu susceptible de desenvolupar-se en diverses fases successives, s'ha considerat convenient iniciar durant el darrer trimestre de l'any 1997 una primera reflexió tècnica sobre les possibles actuacions que podrien incorporar-se en fases futures del programa d'intervenció.

En aquest sentit els serveis tècnics municipals han començat a recopilar informació relativa a altres zones del nucli antic que presenten necessitats similars en matèria de renovació d'infraestructures urbanes o millora de l'espai públic, amb l'objectiu de disposar d'una base documental que permeti eventualment elaborar noves propostes d'actuació susceptibles de

ser incloses en futurs programes de finançament públic.

Aquest treball preliminar s'ha centrat principalment en la identificació de trams de carrers amb paviments deteriorats, zones amb deficiències en la xarxa de sanejament o en l'enllumenat públic així com espais urbans susceptibles de ser objecte d'actuacions de millora orientades a reforçar la qualitat ambiental i la funcionalitat dels nuclis antics dels municipis de la comarca.

Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà
1997

14. Consideracions relatives a la compatibilitat urbanística de les actuacions

En relació amb la compatibilitat urbanística de les actuacions executades en el marc del projecte d'urbanització del barri vell dels municipis participants del Pallars Sobirà, cal assenyalar que totes les intervencions realitzades durant l'exercici 1997 s'han dut a terme de conformitat amb les determinacions establertes en els instruments de planejament urbanístic vigents en cada municipi així com amb la normativa sectorial aplicable en matèria de conservació del patrimoni arquitectònic i paisatgístic.

En aquest sentit els projectes tècnics corresponents han estat elaborats tenint en compte les característiques específiques dels nuclis antics objecte d'intervenció, amb especial atenció a la necessitat de preservar la morfologia tradicional dels carrers i espais públics així com els elements constructius que configuren la identitat històrica dels conjunts urbans del Pallars Sobirà.

Així mateix s'ha procurat que les actuacions de pavimentació, renovació de serveis i instal·lació d'elements d'enllumenat públic s'integressin adequadament en l'entorn existent mitjançant la utilització de materials i solucions constructives compatibles amb l'estètica i la configuració dels espais urbans afectats, evitant en la mesura del possible la introducció d'elements que poguessin alterar de manera significativa l'aspecte tradicional dels carrers i places del barri vell.

15. Relació amb altres programes públics de desenvolupament territorial

El projecte d'urbanització desenvolupat durant l'any 1997 s'inscriu també en el context més ampli de les polítiques públiques orientades al desenvolupament territorial equilibrat de les zones de muntanya i de les comarques amb característiques socioeconòmiques específiques com és el cas del Pallars Sobirà.

En aquest sentit les actuacions executades presenten una clara complementaritat amb altres iniciatives impulsades per diverses administracions públiques en àmbits com ara la millora de les infraestructures viàries, el foment del turisme rural, la recuperació del patrimoni

arquitectònic tradicional o el suport a les activitats econòmiques locals vinculades al sector dels serveis i de l'hostaleria.

Aquesta interrelació entre diferents programes d'actuació pública ha estat considerada un element rellevant en el moment de definir els objectius del projecte, atès que la millora de les condicions urbanes dels nuclis antics pot contribuir de manera indirecta a reforçar altres estratègies de desenvolupament territorial orientades a dinamitzar l'economia local i a frenar els processos de despoblament que han afectat històricament determinades zones de muntanya.

16. Seguiment estadístic i indicadors d'execució

Amb la finalitat de disposar d'una base d'informació que permeti valorar de manera objectiva el grau d'execució del projecte i facilitar l'elaboració de futurs informes de seguiment, s'ha procedit a la recopilació de diverses dades estadístiques relatives a les actuacions executades durant l'any 1997.

Entre els principals indicadors recopilats cal destacar la superfície total de paviments renovats, la longitud de les xarxes de sanejament substituïdes, el nombre de punts d'enllumenat instal·lats o renovats així com el volum total d'inversió realitzada en el conjunt de les actuacions.

Aquestes dades han estat incorporades als registres administratius del projecte amb l'objectiu de facilitar tant el seguiment intern de les actuacions com la seva eventual utilització en informes de caràcter tècnic o estadístic destinats a les administracions responsables de la gestió dels programes de finançament europeu.

A més a més la recopilació d'aquesta informació permetrà en el futur establir comparacions amb altres projectes d'urbanització desenvolupats en territoris amb característiques similars així com identificar possibles millores en els mecanismes de planificació i execució de les actuacions.

17. Observacions de caràcter tècnic complementari

Finalment, i sense perjudici de les valoracions que es puguin formular en la part final del present informe, es considera oportú incorporar algunes observacions de caràcter tècnic complementari relatives al desenvolupament general del projecte durant el període analitzat.

En primer lloc cal destacar que les característiques orogràfiques pròpies del territori del Pallars Sobirà així com les condicions climàtiques específiques de les zones de muntanya han condicionat en determinats moments el ritme d'execució de les obres, especialment durant els períodes de climatologia adversa en què s'han produït episodis de precipitacions o descensos de temperatura que han dificultat temporalment la realització d'algunes tasques d'urbanització.

En segon lloc s'ha constatat que la intervenció en entorns urbans antics comporta sovint la necessitat d'adaptar determinats aspectes dels projectes tècnics a les condicions reals detectades durant l'execució de les obres, circumstància que requereix una coordinació constant entre els equips tècnics responsables de la direcció d'obra i les empreses adjudicatàries amb l'objectiu de garantir que les modificacions introduïdes es realitzin amb criteris tècnics adequats i sense alterar els objectius generals de la intervenció.

Així mateix es considera convenient assenyalar que l'experiència adquirida durant aquesta fase del projecte pot resultar d'utilitat per a la planificació de futures actuacions d'urbanització en altres nuclis de la comarca, especialment pel que fa a la necessitat de disposar d'informació tècnica actualitzada sobre l'estat de les infraestructures subterrànies existents i sobre les característiques constructives dels paviments i serveis urbans dels nuclis antics.

Arxiu Comarcal del Pallars Sobirà
1997

18. Conclusions generals

A la vista de tot el que s'ha exposat en els apartats precedents i sense perjudici de les valoracions que puguin efectuar-se en fases posteriors del programa d'actuació, es pot considerar que el projecte d'urbanització i adequació d'infraestructures desenvolupat durant l'any 1997 al barri vell dels municipis participants del Pallars Sobirà s'ha dut a terme de manera globalment satisfactòria en relació amb els objectius inicialment plantejats en el moment de la seva definició i aprovació administrativa.

En aquest sentit les actuacions executades han permès avançar de manera significativa en la millora de les condicions generals dels espais urbans afectats, especialment pel que fa a la renovació de paviments, la modernització parcial de les xarxes de sanejament i d'abastament d'aigua així com la millora de les instal·lacions d'enllumenat públic, elements que en el seu conjunt contribueixen a incrementar el nivell de qualitat dels serveis urbans

disponibles per a la població resident als nuclis antics de la comarca.

Així mateix cal destacar que la realització d'aquestes actuacions ha estat possible gràcies al marc de col·laboració institucional establert entre les diferents administracions públiques implicades en el desenvolupament del projecte, col·laboració que s'ha concretat tant en l'aportació de recursos econòmics com en la coordinació tècnica i administrativa necessària per garantir el correcte desenvolupament de les obres i el compliment dels procediments establerts en la normativa reguladora dels programes de finançament comunitari.

Igualment s'ha de posar de manifest que el suport financer procedent del Fons Europeu de Desenvolupament Regional ha representat un element determinant per fer possible la realització d'aquest projecte, atès que ha permès complementar els recursos disponibles a nivell autonòmic i municipal i facilitar així la posada en marxa d'actuacions que difícilment haurien pogut executar-se amb els mitjans propis de les administracions locals implicades. D'altra banda, tot i que determinats condicionants tècnics i logístics inherents a la naturalesa de les intervencions en entorns urbans antics han requerit l'adopció d'algunes adaptacions puntuals durant el desenvolupament de les obres, aquestes circumstàncies no han alterat de manera substancial els objectius generals del projecte ni el seu plantejament inicial, mantenint-se en tot moment els criteris d'actuació orientats a la millora de l'espai públic i a la preservació de les característiques urbanístiques tradicionals dels nuclis antics del Pallars Sobirà.

Finalment, i sense perjudici de les actuacions que puguin desenvolupar-se en el futur en el marc de noves fases d'intervenció o de programes complementaris de desenvolupament territorial, es considera que l'experiència derivada de l'execució d'aquest projecte constitueix un precedent positiu tant des del punt de vista tècnic com administratiu i pot servir de referència per a la planificació i implementació de futures iniciatives orientades a la millora de les infraestructures urbanes i a la recuperació dels espais públics dels municipis de la comarca.

Per tot l'exposat anteriorment, i als efectes que corresponguin en el marc dels procediments de seguiment i justificació dels programes cofinançats amb fons estructurals europeus, es dona per finalitzat el present informe relatiu a l'estat d'execució del projecte durant l'exercici 1997, restant a disposició dels organismes competents la documentació administrativa i

tècnica corresponent per a les verificacions o revisions que es considerin oportunes.

19. Impacte territorial preliminar

Sense perjudici de les avaluacions més completes que es puguin efectuar en períodes posteriors un cop transcorregut un temps suficient des de la finalització de les actuacions executades durant l'exercici 1997, es considera oportú formular una primera aproximació de caràcter preliminar a l'impacte territorial derivat de la realització del projecte d'urbanització del barri vell dels municipis participants del Pallars Sobirà.

En aquest sentit les primeres observacions efectuades pels serveis tècnics municipals així com pels representants de les corporacions locals indiquen que les actuacions realitzades han contribuït de manera apreciable a millorar les condicions generals de l'espai públic dels nuclis antics afectats, especialment pel que fa a la qualitat dels paviments, la funcionalitat de les xarxes bàsiques de serveis urbans i la percepció global de l'entorn urbà per part dels residents i visitants.

Així mateix es considera que la renovació dels carrers i places inclosos en el projecte pot tenir una incidència positiva en la dinamització de l'activitat social i econòmica dels municipis implicats, atès que la millora de l'accessibilitat i de les condicions ambientals dels espais urbans contribueix a reforçar el paper dels nuclis antics com a àmbits de convivència i de relació comunitària així com com a espais potencialment atractius per al desenvolupament d'activitats vinculades al turisme rural i cultural.

D'altra banda, i tot i que encara no es disposa de dades quantitatives suficients per avaluar amb precisió els efectes del projecte en termes de desenvolupament territorial, les primeres impressions recollides entre la població local apunten a una valoració generalment positiva de les actuacions executades, especialment en relació amb la millora de la imatge urbana dels carrers i la resolució de determinades deficiències històriques en les infraestructures bàsiques de serveis municipals.

En conseqüència es pot considerar que el projecte ha generat un impacte territorial inicial favorable, tot i que serà necessari efectuar en el futur una anàlisi més detallada que permeti determinar amb major precisió l'abast real dels efectes produïts tant en l'àmbit urbanístic

com en el context socioeconòmic de la comarca.

20. Consideracions sobre la sostenibilitat del projecte

Pel que fa a les consideracions relatives a la sostenibilitat de les actuacions executades en el marc del present projecte, cal assenyalar que els criteris adoptats durant la fase de redacció dels projectes tècnics han tingut en compte, en la mesura del possible, la necessitat d'assegurar la durabilitat i el manteniment adequat de les infraestructures i elements urbans incorporats durant el desenvolupament de les obres.

En aquest sentit s'ha procurat utilitzar materials constructius que presentin unes característiques de resistència i adaptabilitat adequades a les condicions climàtiques i geogràfiques pròpies de la comarca del Pallars Sobirà, especialment pel que fa a la utilització de paviments de pedra natural i altres solucions constructives tradicionals que han demostrat històricament una bona capacitat de comportament en entorns de muntanya. A més a més s'ha tingut en compte la necessitat que les infraestructures instal·lades puguin ser objecte de manteniment i reparació per part dels serveis municipals amb uns recursos tècnics i econòmics raonables, evitant en la mesura del possible la incorporació de sistemes excessivament complexos que poguessin generar dificultats de gestió en el futur.

Igualment es considera que la recuperació i millora dels espais urbans dels nuclis antics contribueix de manera indirecta a reforçar la sostenibilitat territorial dels municipis implicats, atès que la revitalització d'aquests espais pot afavorir la seva utilització continuada per part de la població resident i evitar processos de degradació progressiva que sovint es produeixen quan determinades zones urbanes deixen de rebre inversions o actuacions de manteniment adequades.

Finalment cal assenyalar que la continuïtat en el temps dels efectes positius derivats del projecte dependrà en bona mesura de la capacitat dels municipis participants per mantenir de manera regular les infraestructures executades i per integrar aquestes actuacions dins d'una estratègia més àmplia de planificació urbana i desenvolupament territorial adaptada a les necessitats específiques de la comarca.

El contingut d'aquesta publicació ha sigut creada per el ccesipfoi, el Comité Català i Espanyol de Supervisió Control i Impacte dels Projectes Finançats per Organismes Internacionals

Barcelona 1997

